

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/069 van:

XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in de Kliniek Intensieve Behandeling unit B, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 14 augustus 2023 een klaagschrift van XXX, hierna te noemen klager, gedateerd op 8 augustus 2023. Klager heeft zich bij het formuleren van de klacht laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon. Klager heeft zich bij de mondelinge behandeling van de klacht laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon.

Op het klaagschrift had klager het vakje 'Schorsing van de opgelegde beperking/verplichte zorg' aangekruist. Aangezien de maatregel waarover geklaagd werd reeds uitgevoerd was, en derhalve niet ongedaan of geschorst kon worden, heeft de klachtencommissie het schorsingsverzoek buiten beschouwing gelaten.

De klachtencommissie ontving op 17 augustus 2023 een verweerschrift, ongedateerd, van mevrouw XXXX, GZ-psycholoog en waarnemend zorgverantwoordelijke van de Kliniek Intensieve Behandeling. Dit verweerschrift is opgesteld namens mevrouw XXXX, zorgverantwoordelijke van klager, hierna te noemen verweerster.

De mondelinge behandeling van de klacht vond, op verzoek van klager, plaats op 7 september 2023. Klager, de patiëntenvertrouwenspersoon, verweerster, alsmede de leden van de klachtencommissie waren bij de mondelinge behandeling van de klacht aanwezig. Klager en de patiëntenvertrouwenspersoon woonden in verband met een overplaatsing van klager naar een andere instelling de zitting digitaal bij door middel van een videoverbinding.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op:

- de beslissing van 12 juli 2023 om poststukken bestemd voor klager te onderzoeken.

3. De feiten

Klager verbleef ten tijde van de klacht binnen de instelling op grond van een door de Rechtbank Oost-Brabant op 10 februari 2023 afgegeven machtiging tot het verlenen van verplichte zorg in aansluiting op een voortzetting crisismaatregel. Deze machtiging gold tot en met 10 augustus 2023.

Op 12 juli 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klager schriftelijk geïnformeerd over het voornemen om poststukken die klager in de accommodatie zou ontvangen, te onderzoeken op aanwezigheid van gevaarlijke voorwerpen en voorwerpen die klager niet in bezit mag hebben. In de brief is tevens aangegeven wat de motivering is van de beslissing en hoe de beslissing is voorbereid.

De geneesheer-directeur heeft per brief van 12 juli 2023 aan klager laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om onderzoek te doen naar de aanwezigheid van gevaarlijke voorwerpen of voorwerpen die klager niet in bezit mag hebben. In de brief wordt klager gewezen op zijn recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid om zich voor advies en bijstand te laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon. Familieleden, en de voor de continuïteit van zorg essentiële naasten, kunnen voor advies en bijstand contact opnemen met de onafhankelijke familievertrouwenspersoon.

Na de aanzegging is op 14 juli 2023 daadwerkelijk een poststuk onderschept en door de verpleging onderzocht.

Klager is op 5 september 2023 overgeplaatst naar een andere ggz-instelling.

4. Standpunt van klager

Klager is van mening dat onderzoek van zijn post een schending van zijn privacy is. Ter zitting heeft klager dit nog eens uitdrukkelijk herhaald.

Door de Patiëntenvertrouwenspersoon is namens klager bovendien het volgende naar voren gebracht.

De behandelaars van klager waren bij zijn opname in de Kliniek Intensieve Behandeling bekend met de situatie en het suïcidale gedrag van klager. Klager had al eerder getracht om een einde aan zijn leven te maken met middelen die hij per post had besteld. Daarom zou het logisch zijn geweest om bij opname afspraken met klager te maken over hoe daarmee om te gaan. Ook voor wat betreft het bestellen van middelen waar klager een einde aan zijn leven zou kunnen maken. Dat deze afspraken niet zijn gemaakt is een tekortkoming in de zorg die aan klager is verleend.

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Ook verzoekt klager om tezamen met de grondverklaring van de klacht hem een schadevergoeding toe te kennen.

5. Standpunt van verweerster

De klacht van klager richt zich op het besluit van de zorgverantwoordelijke van 12 juli 2023 om poststukken die aan klager zijn gericht te gaan onderzoeken.

Verweerster verwijst naar de beslisbrief artikel 8:14 Wvoggz die op 12 juli aan klager is uitgereikt en naar de dagrapportages van 11 juli 2023, respectievelijk 15 juli 2023, waaruit volgens verweerster de rechtvaardiging van de toegepaste maatregel blijkt.

Als bijlagen zijn tevens de beschikking van de zorgmachtiging en de meeste recente zorgovereenkomst van klager bij het verweer gevoegd. Deze stukken moeten hier als ingevoegd worden beschouwd.

Bij de mondelinge behandeling van de klacht heeft verweerster verder aangegeven dat inderdaad bij opname van klager bekend was dat hij een aanhoudende doodswens heeft. Klager heeft verschillende pogingen gedaan om een einde te maken aan zijn leven. Die pogingen waren zeer verschillend van aard. Het is zo dat klager een keer eerder een poging heeft ondernomen om pillen te bestellen om een einde aan zijn leven te kunnen maken. Er was dus geen sprake van een vast gedragspatroon van klager. Daarom zijn er ook geen specifieke afspraken met klager gemaakt over

de mogelijkheid dat hij pillen zou bestellen en hoe er zou worden gehandeld wanneer zou blijken dat klager pillen had besteld. Het suicidale gedrag van klager was uiteraard wel een steeds terugkerend onderwerp van gesprek.

Op de dag dat de zorgmachtiging voor klager werd aangevraagd belde de moeder van klager op. Zij liet weten dat klager een bestelling voor pillen had gedaan. Een dubbele hoeveelheid van de keer daarvoor. Naar aanleiding hiervan is het gesprek met klager aangegaan. Klager bevestigde dat een pakketje met pillen onderweg was. Daarop is aan klager medegedeeld dat dit pakketje onderschept zou worden met het oog op het grote risico op een poging tot suïcide van klager. Klager heeft toen aangegeven dat hij het er niet mee eens was. Vervolgens is overleg geweest met de geneesheer-directeur over hoe in deze omstandigheid zou moeten worden gehandeld. De geneesheer-directeur was het er mee eens dat sprake was van een gegrond vermoeden van de aanwezigheid, of in ieder geval de komende aanwezigheid, van voorwerpen die klager niet in bezit mocht hebben of die een aanzienlijk risico op ernstige schade zouden kunnen veroorzaken en dat een noodsituatie met betrekking tot klager moest worden voorkomen. De geneesheer-directeur heeft toen geadviseerd om een beslissing te nemen om het postpakketje dat onderweg was naar klager te onderzoeken, op grond van artikel 8:14 Wvvgz. De medewerkers van de afdeling hebben daarop het postpakketje onderschept en dit doorzocht op de aanwezigheid van pillen. Die hebben zij ook aangetroffen.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager ten tijde van de klacht in de instelling verbleef op grond van een zorgmachtiging.

Klager klaagt over de beslissing op grond van artikel 8:14 Wvvgz om poststukken van klager te onderzoeken.

Op grond van artikel 10:3 onder j van de Wvvgz kan klager over deze beslissingen een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klacht van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klacht

Uit de stukken en uit hetgeen bij de mondelinge behandeling van de klacht naar voren is gebracht, maakt de klachtencommissie op dat klager op 11 juli 2023 een gesprek heeft gehad met een onafhankelijke psychiater en de zorgverantwoordelijke over een ontvangen signaal dat klager drugs of medicatie, dus middelen die hij niet in bezit mocht hebben, zou hebben besteld via internet.

Klager gaf in dit gesprek toe dat hij medicatie had besteld en dat het zijn bedoeling was om met behulp van de online bestelde pillen in slaap te vallen en niet meer wakker te worden.

In de voorgaande twee maanden heeft klager eerder een auto-intoxicatie uitgevoerd door middel van inname van op internet bestelde middelen, die klager via de post had ontvangen.

Op 12 juli 2023 is klager schriftelijk geïnformeerd over de beslissing tot onderzoek naar verboden of gevaarlijke voorwerpen (artikel 8:14 lid 3 en 4 Wvvgz). Dit onderzoek werd noodzakelijk geacht ter voorkoming of verdere afwending van een noodsituatie, of ter afwending van het risico op ernstige schade, door te voorkomen dat klager via internet bestelde middelen kon gebruiken om suïcide te plegen.

De zorgmachtiging van klager vermeldt dat bij klager sprake is van chronische suïcidaliteit en dat er ten aanzien van betrokkene sprake is van ernstig nadeel, door het bestaan van of het aanzienlijk risico op levensgevaar en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is. Onderdeel van de verplichte zorg is het uitoefenen van toezicht op betrokkene.

De klachtencommissie heeft zich in de eerste plaats afgevraagd wat de gevolgen zouden zijn geweest wanneer het signaal van de moeder van klager dat hij pillen had besteld voor kennisgeving zou zijn aangenomen en er verder geen actie zou zijn ondernomen. Voor de klachtencommissie staat vast dat klager dan een poging zou hebben ondernomen om zichzelf van het leven te beroven omdat hij inderdaad pillen had besteld. Klager heeft dit zelf toegegeven en er zijn inderdaad pillen aangetroffen in het postpakketje. Als geen actie zou zijn ondernomen naar aanleiding van het signaal van de moeder van klager zou sprake geweest zijn van tekortschietende zorg. In de ogen van de klachtencommissie hebben de behandelaars van klager de juiste beslissing genomen. Hiermee geeft de klachtencommissie ook een antwoord op het verwijt van klager dat er sprake zou zijn van tekortschietende zorg omdat met klager geen afspraken zouden zijn gemaakt over wat er zou gebeuren wanneer hij pillen zou bestellen waarmee hij een einde aan zijn leven zou kunnen maken. De klachtencommissie meent dat gebleken is dat met klager daarover geen sluitende afspraken waren te maken, omdat klager het er niet eens was en is dat hij dergelijke bestelling niet zou mogen doen. De klachtencommissie meent dan ook dat aan de behandelaars en begeleiders van klager niets te verwijten valt.

Na de aanzegging is op 14 juli 2023 daadwerkelijk een poststuk onderschept en door de verpleging onderzocht. Het postpakket bevatte medicatie in de vorm van pillen.

Omdat niet uitgesloten kon worden dat de inname van een aanzienlijke hoeveelheid van deze medicatie tot ernstige lichamelijke letsels kan leiden of mogelijk zelfs fataal kan zijn, zijn de pillen daarom door de verpleging in beslag genomen. Van het incident is een MICC melding gemaakt.

Het postpakket is niet in bijzijn van klager geopend en de inhoud is niet aan klager getoond. De reden om dit niet te doen was omdat beide verpleegkundigen “de indruk hadden dat hij [klager] wellicht ermee weg zou rennen of iets dergelijks”.

De klachtencommissie moet hier met nadruk wijzen op het bepaalde in artikel 8:14 lid 1 onder c. Daar wordt aangegeven dat poststukken afkomstig van of bestemd voor betrokkene die in een accommodatie verblijft alleen in aanwezigheid van betrokkenen mogen worden onderzocht. Deze bepaling biedt geen enkele ruimte om anders te handelen. Dwingend is bepaald dat de poststukken alleen maar mogen worden onderzocht in aanwezigheid van betrokkene. Dat betekent dat een dwingendrechtelijke bepaling dus niet in acht is genomen. Dat moet ertoe leiden dat de klachtencommissie de klacht gegrond moet verklaren.

Maar zelfs al had artikel 8:14 lid 1 onder c wel ruimte geboden om onder omstandigheden poststukken te onderzoeken buiten aanwezigheid van betrokkene, kan de klachtencommissie nog niet inzien waarom het pakket niet in bijzijn van klager geopend had kunnen worden. Alleen de indruk dat klager wellicht ermee zou wegrennen of iets dergelijks, is een erg mager argument. De zorgverleners hadden maatregelen kunnen treffen om te voorkomen dat de inhoud in handen van de cliënt zou kunnen vallen.

De klachtencommissie is daarom van oordeel dat de zorgverantwoordelijke adequaat heeft gehandeld ter voorkoming van ernstige letsels en ernstig risico op levensgevaar voor klager door poststukken van klager te controleren en gevaarlijke middelen in beslag te nemen.

De klachtencommissie stelt tevens vast dat aan de formele vereisten is voldaan.

De beslissing van de zorgverantwoordelijke om poststukken van klager te onderzoeken is conform het wettelijke voorschrift op schrift gesteld en de geneesheer-directeur is op de hoogte gebracht van de beslissing. Tevens is voorzien dat cliënt, de vertegenwoordiger en de advocaat van betrokkene een afschrift van de beslissing hebben ontvangen. De klachtencommissie is van oordeel dat de motivering om de poststukken van klager te onderzoeken voldoende onderbouwing geeft om een dergelijk beslissing te kunnen rechtvaardigen.

Echter, omdat niet is voldaan aan de dwingendrechtelijke bepaling van artikel 8:14 lid 1 onder c dat het postpakketje in aanwezigheid van klager had moeten worden onderzocht dient de klachtencommissie niettemin de klacht gegrond te verklaren.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over:

- de beslissing van 12 juli 2023 om poststukken bestemd voor klager te onderzoeken conform artikel 8:14 Wvvgz; **gegrond**.

Nu de klacht gegrond is verklaard, wijst de klachtencommissie het verzoek tot het toekennen van een schadevergoeding toe. De klachtencommissie maakt gebruik van haar bevoegdheid om ambtshalve tot een schadevergoeding te besluiten.

De klachtencommissie kent klager een schadevergoeding toe van € 25,-.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 7 september 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en de heer XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.